

اعتبار تصویبی ۹/۲ میلیارد ریال در بین سایر بانکهای عامل تبصره ۵۰ بالاترین عملکرد را داشته است.

۱- اعتبارات تخصیصی

اعتبارات تخصیصی به وزارت تعاظون در سال ۱۳۷۲، ۲۰٪ از اعتبار کل تبصره معادل ۲۰ میلیارد ریال می‌باشد که برتریپ در بخش‌های مختلف صنعت و معدن، با ۱۲۴/۲ میلیارد ریال، کشاورزی و آب با ۲۰ میلیارد ریال و خدمات با ۵۵/۸ میلیارد ریال توزیع گردید

بطوریکه ملاحظه

می‌شود بیشترین اعتبار ۸۸ میلیارد ریال مربوط به بخش صنعت (صنایع تبدیلی و سبک) و کمترین اعتبار به مبلغ ۵/۳ میلیارد ریال به طرحهای تربیت بدنه اختصاص یافته است.

۲- طرحهای متقارضی

۲-۱- تعداد طرحها

در سال ۱۳۷۳ تعداد ۴۴۹ طرح تعاظونی از طریق وزارت تعاظون (تعاونیهای فرانستانی) و ادارات کل تابعه در استانها به بانکهای عامل این تبصره معرفی گردیده‌اند. بالاترین تعداد طرحهای متقارضی وام، مربوط به بخش‌های خدمات و بازرگانی با ۱۲۷ طرح، کشاورزی و آب با ۱۱۳ طرح و صنایع تبدیلی و سایر صنایع سبک با ۱۰۲ طرح بوده است و بخش‌های فرهنگی سیاحتی، صنایع سنتی و تربیت بدنه هر کدام با ۶ طرح کمترین تقاضا را داشته‌اند. همچنین بالاترین تعداد طرح متقارضی به ترتیب به استانهای لرستان با ۴۵ طرح، تهران با ۴۲ طرح و خراسان با ۳۸ طرح اختصاص دارد و استانهای ایلام با ۲ طرح، هرمزگان با ۱ طرح و کهگیلویه و بویراحمد بدون طرح متقارضی وام در پایین ترین رده قرار گرفته‌اند. نمودار شماره ۲ تعداد طرحهای متقارضی را در بخش‌های مختلف و نمودار شماره ۵ توزیع استانی طرحهای

پررسی عملکرد تبصره ۵۰

قانون بودجه

در سال ۱۳۷۳

از: دفتر امور اقتصادی و برنامه‌ریزی

کلیات

براساس آخرین آمار و گزارشات تهیه شده در خصوص تبصره ۵۰ قانون بودجه سال ۱۳۷۳، تعداد ۴۴۹ طرح متقارضی دریافت تسهیلات از محل تبصره فوق بوده‌اند. میزان ۳۷۹ وام درخواستی طرحهای مذکور بالغ بر ۱۰۰۰ میلیارد ریال می‌باشد. که براساس مجوزهای صادره از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعداد ۸۷ طرح از طرحهای فوق الذکر بر مراحله تصویب رسیده‌اند. مجموع اعتبار تصویبی طرحهای مذکور بالغ بر ۲۹/۶ میلیارد ریال می‌باشد.

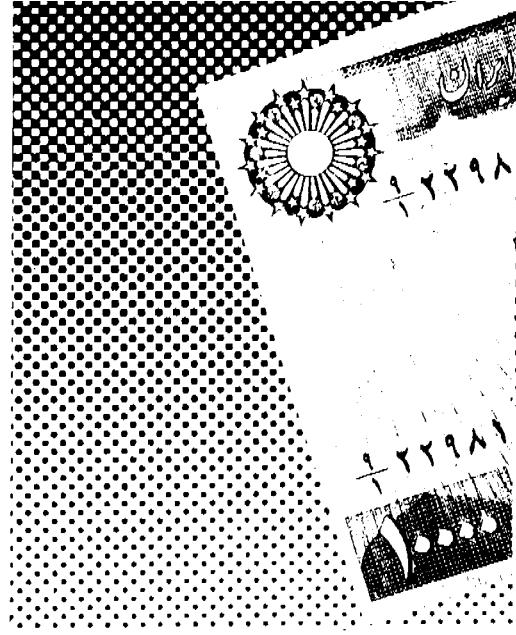
بالاترین تعداد طرح و میزان اعتبار تصویبی مربوط به بخش آب و کشاورزی با ۴۱ طرح و اعتباری بالغ بر ۹/۵ میلیارد ریال می‌باشد.

بیشترین تعداد طرح مصوب به استان مازندران اختصاص دارد و بالاترین میزان اعتبار تصویبی در بین استانها مربوط به استان تهران با ۱/۷ میلیارد ریال می‌باشد.

بانک کشاورزی با ۳۹ طرح مصوب و

مقدمه

براساس مفاد تبصره ۵۰ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ و آئین نامه اجرایی آن، مصوب جلسه ۷۳/۳/۱۶ شورای اقتصاد از مجموع ۲۰۰ میلیارد ریال تسهیلات تبصره فوق به منظور استفاده طرحهای تعاظونی جهت فعالیت در بخش‌های مختلف صنعتی - معدنی - خدمات و بازرگانی - کشاورزی و آب - آموزشی - بهداشت و درمان - سیاحتی زیارتی و تریبون بدنه در اختیار وزارت تعاظون قرار گرفت تا با توجه به اولویت بهره‌مندی از تسهیلات جهت معرفی طرحها به بانکهای عامل اقدام نماید. با عنایت به این مطلب که اعتبار تخصیصی بخش تعاظون از محل تبصره ۵۲ قانون بودجه کل کشور در سال ۱۳۷۲ حدود ۱۴۰ میلیارد ریال بوده است ملاحظه می‌شود که اعتبار مزبور در سال ۱۳۷۳ از رشدی معادل ۴۳٪ برخوردار می‌باشد.

مذکور را نشان می‌دهند. بانک کشاورزی با ۹۷ طرح پذیرای بیشترین طرح مقاضی در بین بانکهای عامل تبصره بوده و بانک رفاه کارگران با ۸ طرح کمترین تعداد طرح مقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری این تبصره را داشته است.

۲-۲- میزان وام درخواستی

همانطور که در جدول شماره ۱ نیز مشاهده می‌گردد میزان وام درخواستی بالغ بر ۳۷۹ میلیارد ریال و بعارتی بیش از ۵/۱۸۹٪ کل سهمیه اعتباری بخش تعاون از محل تبصره ۵۰ می‌باشد.

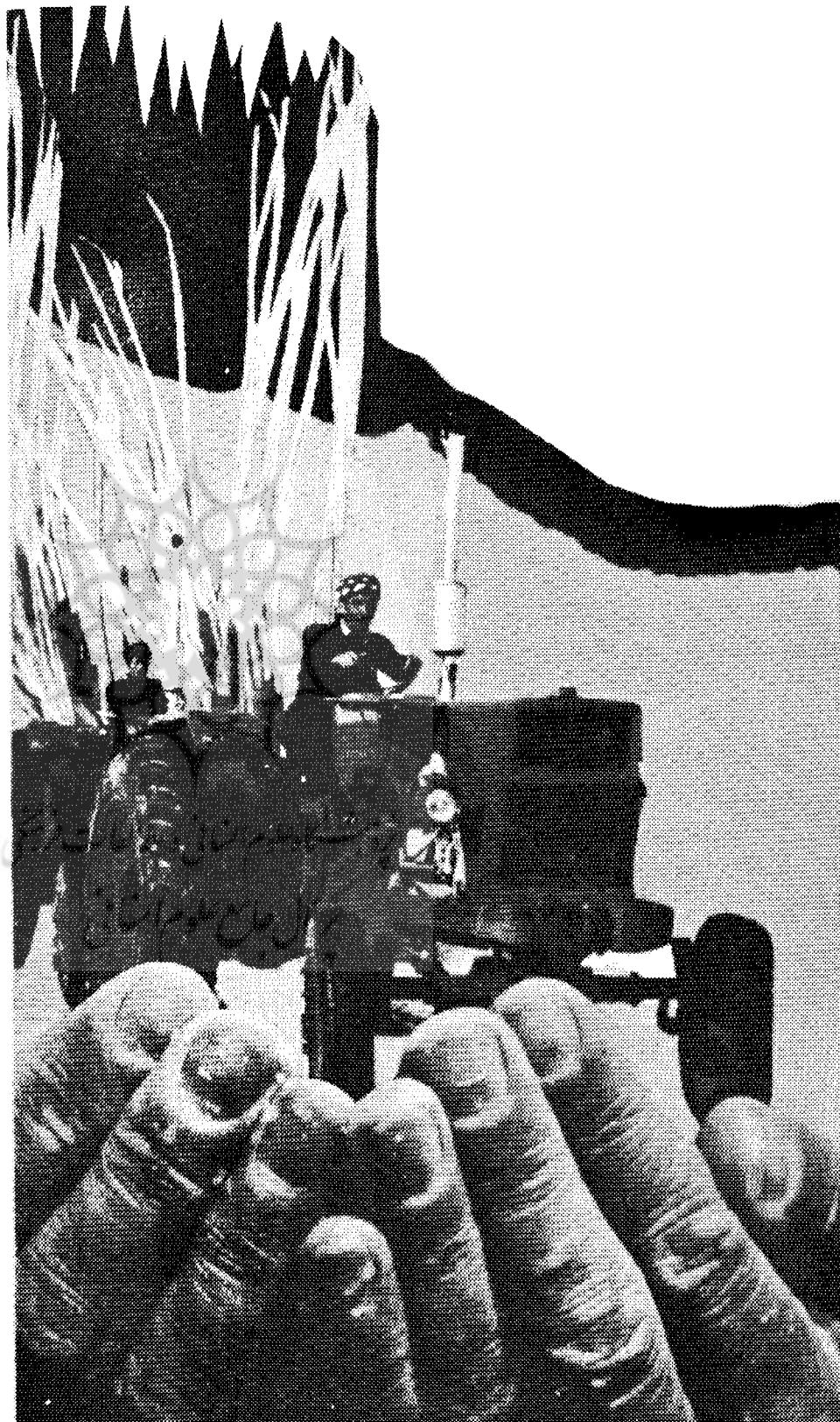
بالاترین میزان اعتبار درخواستی مربوط به بخش‌های خدمات بازارگانی، صنایع تبدیلی و سبک، کشاورزی و آب به ترتیب با ۱۳۰، ۱۱۲ و ۵۵ میلیارد ریال و کمترین میزان اعتبار درخواستی مربوط به طرحهای ترتیب‌بدنی با ۲/۳ میلیارد ریال بوده است. بالاترین میزان وام درخواستی در استانهای خراسان، تهران و کردستان به ترتیب با ۵۰، ۳۶ و ۳۴ میلیارد ریال و پایین‌ترین میزان وام درخواستی به ترتیب به استانهای کهگیلویه و بویراحمد بدون وام درخواستی، هرمزگان با ۳/۰ و ایلام با ۴/۰ میلیارد ریال می‌باشد.

از مجموع اعتبار درخواستی ۳۷۹ میلیارد ریالی که در بالا بدان اشاره گردید ۲۹۸/۳۶۲ میلیارد ریال میزان وام درخواستی طرحها از طریق ادارات کل تعاون استانها و مبلغ ۴۶۰/۸۰ میلیارد ریال مربوط به تعاونیهای فراستانی می‌باشد.

۳- طرحهای مصوب

۱- تعداد طرح

براساس آخرین آمار و گزارشات و اصله از ادارات کل تعاون استانها و اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از مجموع ۴۴۹ طرح مقاضی وام، تعداد ۸۷ طرح به تصویب بانک مرکزی رسیده‌اند و جهت انسعقاد قرارداد به بانکهای عامل معرفی گردیده‌اند.

وضعیت عملکرد تبصره ۵۰ سهم وزارت تعاون تا پایان اسفند ۷۳

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	نام استان	درخواستی	وام	تعداد طرح مقاضی	تعداد طرح متوسطانک مرکزی	وام تصویبی	درصد وام تصویبی به کل وام تصویب شده	درصد وام تصویبی به وام درخواستی استان
۱	مرکزی	۱۶۵۸۸/۳۳		۱۹	۹	۲۱۶۷/۵۷	۷/۳	۱۳
۲	گیلان	۲۴۵۲		۸	۱	۱۲۰	۰/۴	۴/۹
۳	مازندران	۱۴۶۶۸		۲۵	۱۸	۴۴۲۳/۹	۱۵	۳۰/۲
۴	آذربایجان شرقی	۶۷۰۷		۸	۲	۱۶۵	۰/۵	۲/۴
۵	آذربایجان غربی	۸۳۸۴		۲۸	۲	۲۴۴/۸	۰/۸	۲/۹
۶	کرمانشاه	۵۹۸۶		۱۳	۳	۶۰۹	۲۰۱	۱۰/۲
۷	خوزستان	۲۱۷۱۴		۲۶	۸	۲۵۸۴/۴	۸/۷	۱۱/۹
۸	فارس	۱۱۴۹۷/۱		۲۸	۷	۷۸۸۴/۴۵	۱۶/۵	۴۲/۹
۹	کرمان	۱۶۸۰		۱۲	۰	۰	۰	۰
۱۰	خراسان	۴۹۸۹۰/۰		۳۸	۴	۲۹۱۲/۶۶	۹/۸	۵/۸
۱۱	اصفهان	۷۱۴۲		۲۶	۵	۱۱۸۲/۴۸	۴	۱۶/۶
۱۲	سیستان و بلوچستان	۳۰۹۰		۸	۱	۱۸۵	۰/۶	۶
۱۳	کردستان	۳۴۳۲۰		۱۷	۱	۱۲۰	۰/۴	۰/۳۵
۱۴	همدان	۷۶۹۹/۹۶		۱۹	۱	۲۲۵/۰۴	۰/۸	۲/۹
۱۵	جهار محال و بختیاری	۲۳۵۲/۱۹۵		۴	۰	۰	۰	۰
۱۶	لرستان	۱۷۱۰/۱۸		۴۵	۷	۱۹۷۷/۷	۶/۷	۱۱/۶
۱۷	ایلام	۴۳۰		۲	۱	۱۵۰	۰/۵	۲۴/۹
۱۸	کهگیلویه و بویراحمد			۰	۱	۲۰۰	۰/۷	۰
۱۹	بوشهر	۳۷۲۲۳/۳		۹	۰	۰	۰	۰
۲۰	زنجان	۴۱۷۶		۹	۰	۰	۰	۰
۲۱	سمانان	۴۸۷۹		۱۶	۳	۴۹۵	۱/۲	۸/۱
۲۲	پرد	۱۱۳۳۰		۱۰	۰	۰	۰	۰
۲۳	هرمزگان	۲۰۰		۱	۰	۰	۰	۰
۲۴	تهران	۳۶۵۹۵		۴۳	۱۳	۷۰۸۰/۳	۲۲/۹	۱۹/۳
۲۵	اردبیل	۱۰۶۲۰		۱۳	۰	۰	۰	۰
۲۶	فراسatan	۸۰۴۶۰		۱۲	۰	۰	۰	۰
	جمع کل	۳۷۸۸۲۲۲/۵۶۵		۴۴۹	۸۷	۲۹۶۳۱/۸	۱۰۰	۷/۸۱

جدول شماره ۲ - عملکرد بانکهای عامل تبصره ۵۰ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ در

ارتباط با اعتبارات سهم وزارت تعاون

(ارقام به میلیارد ریال)

ردیف	نام بانک عامل	تعداد طرح مقاضی	تعداد طرح تصویبی	مبلغ کل تصویبی	درصد به کل تصویبی
۱	کشاورزی	۹۷	۳۹	۹/۲۰۳	۹/۲۰۳
۲	سپه	۶۳	۵	۱/۷۲	۵/۸
۳	صادرات	۲۹	۳	۲/۹۳۱	۹/۹
۴	ملت	۹۶	۱۴	۶/۲۱۵	۲/۱
۵	تجارت	۸۹	۱۴	۲/۶۵۹	۹
۶	ملی	۶۷	۱۲	۶/۹۰۲	۲۳/۳
۷	رفاه کارگران	۸	۰	۰	۰
	جمع کل	۴۴۹	۸۷	۲۹/۶۳	۱۰۰

بیشترین تعداد طرحهای مصوب مربوط به استانهای مازندران، تهران و مرکزی به ترتیب با ۱۳، ۱۸ و ۹ طرح می‌باشد و استانهای اردبیل، هرمزگان، یزد، زنجان، بوشهر، چهارمحال و بختیاری و کرمان علی‌رغم اینکه طرحهای مستقاضی دریافت وام را ارائه نموده‌اند لیکن هیچیک از طرحهای مذکور به تصویب نهایی بانک مرکزی نرسیده است.

بورسی طرحهای مصوب در بخش‌های مختلف گویای این مطلب است که ۴۱ طرح از ۸۷ طرح مصوب و بعارت دیگر ۱٪ ۴۷٪ کل طرحهای مصوب مربوط به بخش کشاورزی و آب می‌باشد. گفتنی است که حدود ۳۰٪ طرحهای مصوب این بخش مربوط به استان مازندران می‌باشد.

لازم به ذکر است که در بخش‌های فرهنگی - سیاحتی و همچنین صنایع سنگین هیچیک از طرحها به تصویب نرسیده‌اند ولذا پایین‌ترین رده را به خود اختصاص داده‌اند.

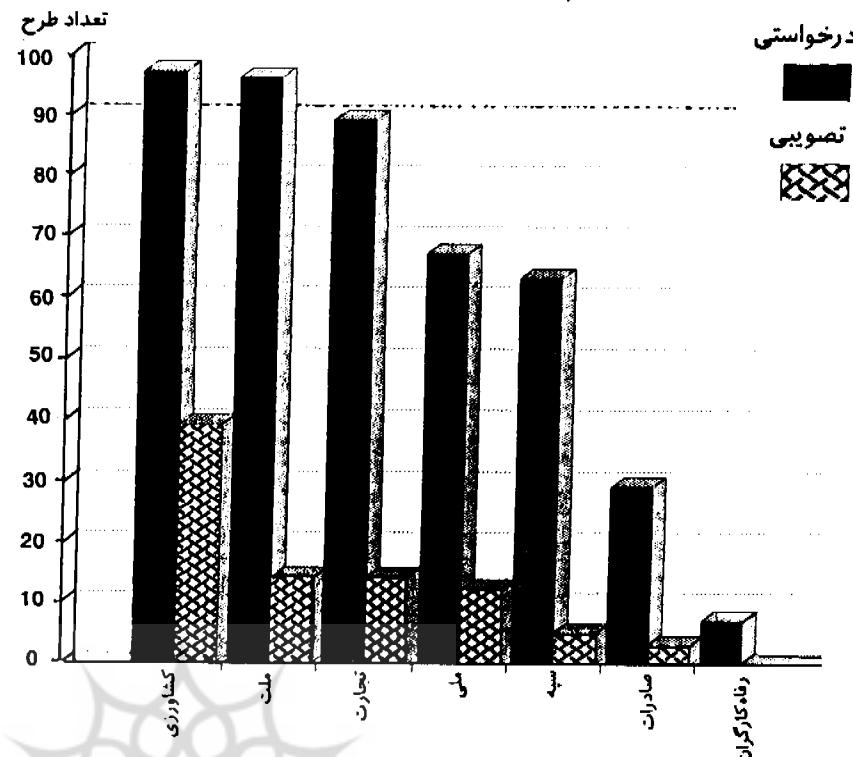
۳-۲- اعتبارات مصوب

از مجموع ۳۷۹ میلیارد ریال اعتبار درخواستی مبلغ ۲۹/۶ میلیارد ریال به تصویب رسیده است که این مبلغ ۷/۸٪ ۱۴٪ اعتبار اعتبارات درخواستی و ۸/۱٪ اعتبار تخصیصی می‌باشد.

بالاترین میزان وام تصویب شده به وام درخواستی استان، برتری به استانهای فارس با ۴۲/۹٪، ایلام با ۳۴/۹٪ و مازندران با ۳۰/۲٪ اختصاص دارد. لیکن بیشترین درصد وام تصویبی استان به کل وام تصویب شده را استانهای تهران با ۲۳/۹٪، فارس با ۱۶/۵٪ و مازندران با ۱۵٪ به خود اختصاص داده‌اند. جدول شماره ۱ نشان دهنده آمار مربوطه می‌باشد.

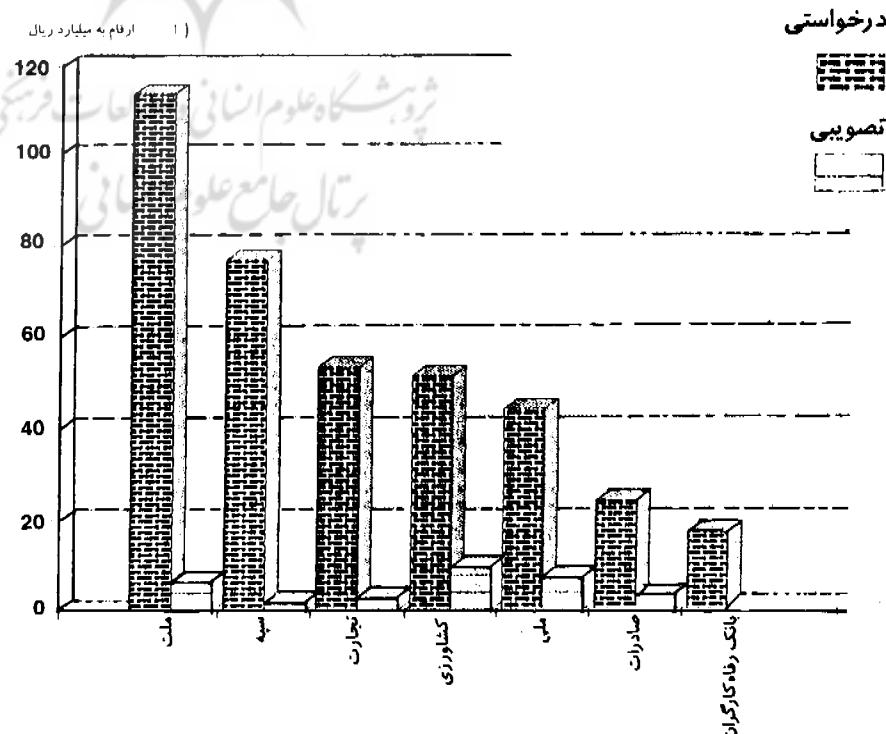
از مجموع ۲۹/۶ میلیارد ریال اعتبار مصوب طرحهای بخش آب و کشاورزی با ۹/۵ میلیارد ریال و بخش صنایع تبدیلی و

نمودار مقایسه‌ای مبالغ درخواستی و تصویبی متقاضیان استفاده از اعتبار تبصره ۵۰ سهم وزارت تعاوون در بانکهای عامل

نمودار شماره ۳

نمودار مقایسه‌ای تعداد طرحهای درخواستی و تصویبی متقاضی استفاده از اعتبار تبصره ۵۰ سهم وزارت تعاوون در بانکهای عامل

نمودار شماره ۴

سایر صنایع سبک با ۸/۹ میلیارد ریال بیشترین میزان اعتبار را جذب نموده‌اند و در مقابل بخش‌های فرهنگی، سیاحتی و صنایع سنگین همانطور که اشاره گردیده بدلیل عدم تصویب طرحها جذب اعتبار نداشته‌اند. نمودار شماره ۶ توزیع استانی اعتبارات مصوب را نشان می‌دهد.

۴- عملکرد بانکهای عامل

بطوریکه در نمودارهای شماره ۳ و ۴ ملاحظه می‌گردد بانک کشاورزی با طرح و مبلغ ۹/۲ میلیارد ریال بالاترین عملکرد در ارتباط با تصویب اعتبارات تبصره ۵۰ مربوط به وزارت تعاوون را داشته است که از نظر مبلغ ۳۱٪ مبالغ تصویبی را شامل می‌شود. از نظر تعداد طرح کمترین طرحها مربوط به بانک صادرات (سه طرح) می‌باشد و این مطلب متاثر از برخورد این بانک در مورد عدم پذیرش طرحهای تعاوونی متقاضی و صدور بخشانمه مبنی بر عدم امکان پذیرش و بررسی طرحها می‌باشد. در ارتباط با بانک رفاه کارگران هیچگونه طرحی به تصویب نرسیده و بانک سپه با تصویب مبلغ ۱/۷ میلیارد ریال که مربوط به ۵ طرح تعاوونی متقاضی می‌باشد از نظر مبلغ تصویبی در پایین‌ترین رده قرار دارد. جدول شماره ۲ نشان دهنده آمار مربوطه است.

طرح مشکلات - نتیجه‌گیری

- از جمله موانع مربوط به جذب اعتبارات تبصره ۵۰ سهم وزارت تعاوون در سال ۷۳ که منجر به دست رفتن زمان جهت جذب بیشتر اعتبارات این تبصره گردید استیباط غلط بعضی از بانکهای عامل از متن آئین نامه اجرایی تبصره ۵۰ در ارتباط با سهمیه مربوط به وزارت تعاوون بوده است باین ترتیب که در آئین نامه اجرایی سال ۷۳ تعیین سهم وزارت تعاوون به آئین نامه اجرایی تبصره ۵۲ سال ۱۳۷۲ ارجاع شده بوده و این امر ابهاماتی را برای بانکهای عامل بوجود آورد که در ماههای اول شروع فعالیتها (سه ماهه دوم

سال) منجر به عدم پذیرش طرحهای تعاونیها و طرح سؤالاتی از بانک مرکزی گردید. نهایتاً بدنبال پیگیریهای مستمر وزارت تعاون، از سوی اداره امور اعتبارات بانک مرکزی به منظور تصريح در ۲۰٪ سهم وزارت تعاون اقدام به صدور بخشنامه شماره ۱۴۱۰ مورخ ۷۳/۶/۱۹ خطاب به کلیه بانکهای عامل تبصره ۵۰ گردید.

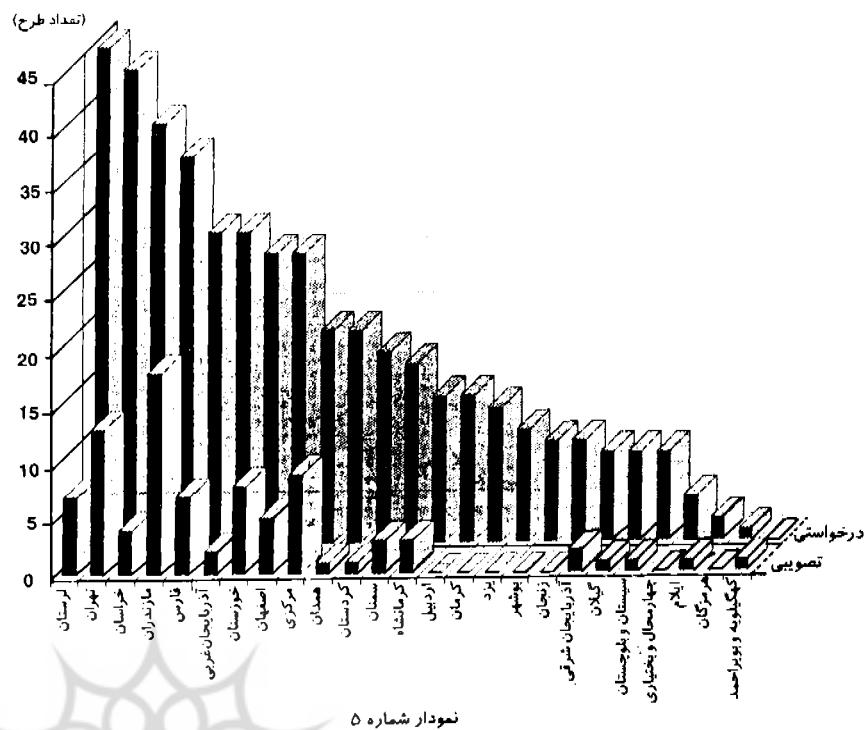
۲- تعدد بانکهای عامل این تبصره و عدم وجود سهمیه مشخص هر بانک در هر استان نیز برای وزارت تعاون که به صورت غیر متمرکز و در ۲۵ استان من تقاضی استفاده از اعتبارات این تبصره بوده مشکلاتی را در برداشته است. برخی از بانکهای عامل برای مدت‌ها تحت عنوانی مختلف از جمله نداشتن اعتبار از پذیرش طرحهای تعاونی خودداری می‌نمودند.

- علاوه بر مطالب فوق بعضی از
بانکهای عامل از جمله بانک صادرات رسماً به
شعبات مربوطه در استانها اعلام نمود که بدليل
تراکم امور در ارتباط با طرحهای مربوط به
تیصره ۳ و سایر امور مشابه و با توجه به
محدودیت‌های موجود قادر به بررسی
طرحهای مقاضی استفاده از تسهیلات تبصره
۵ نمی‌باشد.

۴- اصولاً عدم وجود سهیمه استانی و
تمترکر بودن امر تصویب نهایی اعتبارات
درخواستی در تهران باعث طولانی شدن زمان
تصویب طرحها می‌گردد به گونه‌ای که عملاً
سه ماه آخر سال فرصت غیرقابل استفاده‌ای
برای مقاضیان جدید استفاده از اعتبارات این
بنصوص به دهد است.

۵- مجموعه موانع و مشکلات فوق الذکر وضعیتی را بوجود آورد که در پایان دیماه سال ۱۳۷۳ در مقابل ۳۸۰ میلیارد ریال درخواست، متجاوز از ۴۴۹ طرح تعاونی مقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری تبصره ۵۰ کمتر از ۵٪ اعتبارات تخصیصی توسط یانک مرکزی به مرحله صدور مجوز رسیده.

نمودار توزیع استانی تعداد رطبهای درخواستی و تصویری تعاملینهای متقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری
تیصربه ۵۰ قانون بودجه سال ۱۴۳۳ سهم وزارت تعماون

نمودار توزیع استانی مبالغ اعتبارات درخواستی و تصویری تعاملیهای متخصص استفاده از تسهیلات اعتباری
تبصره ۵۰ قانون بودجه سال ۱۳۷۳ هم وزارت تعامل

